

brovniku. A leta 1898. je bil imenovan za šolskega nadzornika za srednje šole in je to službo vršil do konca svojega blagoslovljenega delovanja — do smrti. — Bodi vrlimu slovenskemu možu ohranjen blag spomin!

Naša vlada za naše Italijane. V februarju 1916. je naše notranje ministrstvo ustanovilo s svojimi sredstvi na Dunaju za srednješolske italijanske narodnosti, ki so begunci, pa so prejeli kot taki državno podporo, konvikt, ki se nahaja pod strogo pedagoško upravo, podrejen pa je centrali za oskrbo beguncev. Govorci tega konvikta se vzdržujejo na državne stroške ter morajo po izberi roditeljev pohajati v zavod z italijanskim učenim jezikom (Rainegasse) ali ako znajo nemško, kako srednje šolo z nemškim učenim jezikom. V prvem slučaju so oproščeni šolske takse, v drugem jo plača država, ki jim preskrbi tudi potrebne učne knjige. V konviktu je praznih še 120 mest. Sprejemajo se v prvi vrsti gimnazijali ali realci, ki so brez staršev ali so pobegli brez staršev. Prošnje se pošiljajo centrali za vojne begunce, Dunaj, II., Zirkusgasse 5, potom politične ali redarstvene oblasti.

Padel je na italijanskem bojišču nadporočnik dr. Tomaž Sušnik, bivši profesor na mariborski gimnaziji, koroški rojak.

V domovino se je vrnil iz ruskega ujetništva prof. Rudolf Grošelj.

Priljubljeni tečaj za italijanske učiteljske kandidatince. V Gradcu je že otvorjen priljubljeni tečaj za zrelostne izpite za Italijanke, ki so absolvirale v šolskem letu 1914/15 tretji tečaj učiteljstva. Pouk je sprejel kolegij srednješolskih profesorjev, vrši se v mestni šoli za italijanske begunce. Tečaj bo trajal do konca septembra. Ubožnejše kandidatince bodo dobivale mesečno podporo 30 kron. Ravnateljstvo je poskrbelo, da dobe kandidatince za 56 kron na mesec hrano in stanovanje. Prošnje se pošiljati na »Ravnateljstvo ljudske in meščanske šole z italijanskim učenim jezikom v Gradcu, Schön-Augasse 1.« Ali ni Slovencev nikjer več na svetu?!

Kranjske vesti.

—r— **Na tirolskem bojišču** sta padla prve dni junija abiturient praporščak Jernej Tavčar iz Stare Loke in učiteljski pripravnik Otmar Črne. Tavčar se je pred smrtjo junaško udeležil naskoka na važno postojanko v Italiji in je bil predlagan za odlikovanje. Pa že 9. junija ga je zadela v spanju laška granata. Pokopan je na italijanskem v Pedescali, severno od Arsiera.

—r— **Tovariš Janko Leban**, doslej živeč kot učitelj-voditelj v pokoju v samoti in osamelosti v Bukovici nad Škofjo Loko, je imenovan za voditelja trirazredne ljudske šole in za organista v Kostrivnici (p. Podplate) na Štajerskem. Na stare dni mu vsaj ne bo treba — stradati. — Deželni odbor goriški izda njegovo »Svetogorsko«, ki ji je prisodil 200 K nagrade. Vsaj žarek solca na večer življenja! Čestitamo!

—r— **Mobiliziranim učiteljem-samcem** se šteje 25% draginjska podpora od polovične temeljne plače z veljavnostjo od 1. maja 1916 dalje.

—r— **Umrila** je v Vrhovčevi ulici št. 9 v Ljubljani Milica Froulikova, stara 18 let. Pokojnica je bila med najmarljivejšimi gojenkami ljubljanskega c. kr. učiteljstva.

—r— **Učitelji in uradniki** nujno prosijo c. kr. deželno vlado, naj bi se jim povrnilo stroški, ki so jih imeli lansko jesen kot komisarji pri popisovanju žitnih in krompirjevih zalog.

—r— **Iz ljudskošolske službe.** Namesto vpoklicanega učitelja Leona Pibrovca je nastavljen kot suplentinja na Jesenicah bivša suplentinja v Vodicih Marija Žerjavova. — Namesto vpoklicanega nadučitelja Antona Lovšeta bo suprirala na ljudski šoli v Podbrezjah poizkušena kandidatinja v Ljubljani Judita Spihalova. — Kot prov. učiteljica na petrazrednici v Škofji Loki je nastavljen bivša poizkusna kandidatinja v Ljubljani Marija Lukanova. — Poizkusna kandidatinja Helena Potočnikova pride kot suplentinja na ljudsko šolo na Bledu. — Namesto obolevale učiteljice Marijane Potočnikove bo suprirala na ljudski šoli v Št. Vidu pri Vipavi bivša suplentinja v Ložicah Jožefa Blumauerjeva.

—r— **Ranjen** je bil 4. t. m. popoldne na severnem bojišču med bojnimi gromovi v protispopadu enoletni prostovoljec četovodja tovariš Andrej Kenič iz Slavine pri Postojni.

—r— **Draginjska doklada učiteljstvu.** Deželni odbor je sklenil na svoji seji dne 24. t. m.: S 1. julijem 1916 se izplača vse-

mu dejanskemu služboječemu učiteljstvu na Kranjskem enkratna draginjska podpora v isti izmeri, kakor s 1. marcem t. l. Za otroški priboljšek pridejo v poštev vsi do dne 31. julija t. l. rojeni zakonski otroci. — S 1. julijem 1916 sprejmo enkratno vojno draginjsko podporo vpokojeni učitelji v isti izmeri, kakor aktivno učno osebje, inkluzivno priboljška za nepreskrbljene zakonske otroke do 18. leta. Od vpokojenih učiteljic prejmo draginjsko podporo le tiste, ki dokažejo samski stan. Enako podporo prejmo učiteljske vdove, ki prejemajo vdovsko pokojnino in učiteljske sirote s konkretnimi, odnosno sirotinjskimi pokojninami. Za učiteljske sirote, za katere se izplačujejo vzgojevalni prispevki, se pa izplača priboljšek po 15 K.

Štajerske vesti.

—š— **V Vojniku** je umrl po daljši boleznici Rudolf Kvas, akademiški učitelj sablaštva in telovadbe v Budimpešti, star 50 let. Bil je nekoč gojenec mariborskega in pozneje graškega učiteljstva in je zbog svojega visokega, prožnega stasa, kremenitega značaja in svojih tovariških vrlin učiteljstvu iz one dobe v dobrem spominu. Svoj poklic je izvrševal v ogrski prestolnici blizu 25 let. Od tamka je redno zahajal na počitnice v svojo ljubljeno domovino, v lepi Vojnik. Pred dvema letoma se je ustabil na svojem domu, bilo mu je prevzeti lepo, sredi trga ležečo posestvo in obrt po svoji oboleli materi. Bivajoč v tujini, ni nikdar pozabil, katere gore list je, kakor ni nikdar prikrival svojega poštenega mišljenja. Štel je zato mnogo prijateljev tu in v tujini, ki so izgubili z njim temperamentnega družabnika in zanesljivega tovariša, katerega beseda je držala kot pismo in pečat. Ob izredno številni udeležbi od blizu in daleč, da, celo iz Budimpešte, so prišli, da ga spremijo k zadnjemu počitku in s cvetjem ovenčajo njegovo gomilo. Šel je, zapuščajoč togujočo mater in ubano soprogo; Slava njegovemu spominu! V nas živis' mož kremenit in zvest!

—š— **Umril** je dne 8. t. m. nadučitelj Emil Rupprich v Radovanju pri Mariboru. R. i. p.!

—š— **Težko ranjen** je bil na italijanskem bojišču poročnik Jos. Herguth, učitelj v Šmartnem ob Paki na Štajerskem. Ranjenec leži v bolnišnici »Rotes-Kreuz-Spital Rudolfinenhause« na Dunaju.

—š— **Skrajna osirovelost.** Kakor čitamo v graških listih, sta te dni devetletna dečka na nekem vrtu v Schützenhofovi ulici iz gnezda vzela 4 mlade, žive kose, jim izrgala peruti, jim iztaknila oči ter jim razparala telesce. Eden dečkov je kar hladnokrvno priznal to grozodejstvo... Strašno!

—š— **Naknadno odlikovanje.** Ob tirolski fronti padli tovariš Fr. Čater — glej I. in 12. števil. let »Učit. Tov.« — je bil naknadno odlikovan s srebrno hrabrostno kolajno 2. reda.

—š— **V »Tednu Rdečega križa«** od 30. aprila do 7. maja t. l. se je nabralo v vojnopomožne svrhe glasom oficialnega razglasa v okraju Celje okolica znatna vsota 21.712 K 76 vin. — To je pač spet pripisati na rovaš trudu vrliga našega ljudskošolskega učiteljstva!

—š— **Ojačeno nadziranje mladine.** C. kr. štaj. namestnija je izdala dne 28. apr. t. l. odredbe, glasom katerih naj bi se kolkor toliko omejila, odnosno odpravila osirovelost (podivjanost) mladine. Zlasti pa se te odredbe tičejo šolske mladeži glede nje vedenja i. dr. na javnih prostorih po — mestih. V Gradcu pa varnostna straža zaradi nje množestranskega zaposlenja ob sedanjih vojnih odnošajih ne more več dostojno nadzirati razuzdane mladine. Policijski mestni urad za mladinsko oskrbo se je torej tozadevno obrnil do oddelka mestnega okrajnega sodišča za varstvo mladine ter dosegel, da bo ta mestni varnostni straži pomagal pri nadziranju mladostnih izpriencev na javnih prostorih, kot ulicah, šetališčih, kopališčih, zabaviščih i. dr. — Bi bilo drugod tudi poročati v posnemanje!

Koroške vesti.

—k— **Iz Celovca.** Na iniciativo učitelja Leona Pibrovca z Jesenic se vrši na športnem prostoru dne 9. julija t. l. že tretja nogometna tekma v prid »Rdečega križa«. To pot teknuje vojaško moštvo iz Celovca proti moštvi iz Gradca. Sodeluje etapna godba.

—k— **Ravnateljstvo goriške trgovske šole** se nahaja sedaj v Celovcu, Neue Weltgasse 10. Ravnatelj prof. E. Jordan stanuje pod istim naslovom.

—k— **Umrila** je v Celovcu 18. t. m. gospa Josipina Apihova, vdova po znanem slovenskem profesorju Jožefu Apihu, v 62. letu svoje starosti.

—k— **Iz koroške učiteljske službe.** Za definitivno učiteljico v Sirmici je bila imenovana pomožna učiteljica Katarina Vertotova istotam. — Trajno je vpokojena na lastno prošnjo učiteljica Zofija Kodričeva v Vratih.

Goriške vesti.

—g— **Spomenik nadvojvodi Jožefu.** Dne 10. t. m. so zborovali v Komnu v občinski pisarnici vsi župani sezanskega političnega okraja pod vodstvom g. c. kr. okrajnega glavarja dr. Velčka in to zaradi postavljenja spomenika nadvojvodi Jožefu. — Namen sestanka je bil ta, da so se župani pomenili med seboj o vsoti, ki jo bodo občine prispevale v ta patriotični namen. — Potem se je konstituiral definitivni odbor, ki bo vodil vse delo. Na predlog g. glavarja so bili izvoljeni: Anton Abram, župan v Tupeljah pri Kobjiglavu, predsednik; Jos. Strekelj, šolski voditelj v Komnu, tajnik; Ig. Valentinčič, dekan v Komnu, blagajnik. Poleg teh je bilo izvoljenih še nekaj županov onih občin, ki leže tik ob italijanski fronti. Delo se je začelo.

—g— **V ruskem ujetništvu je umrl.** Iz Rusije je dospela vest, da je tam umrl Stanko Čibej, uradnik c. kr. višje sodnije v Trstu, ujetnik Przemyslske trdnjave in edini sin Edmunda Čibeja, nadučitelja v pokoju v Lokavcu. — Naše sožalje!

—g— **Ranjen** je bil 4. t. m. popoldne na severnem bojišču med bojnimi gromovi v protispopadu kadetni aspirant tovariš Vekoslav Črnič o j od Sv. Križa na Vipavskem.

Tržaške vesti.

»V KRALJESTVU PALČKOV.

V nedeljo, 4. t. m., so uprizarili v našem »Narodnem domu« tovariša Ribičiča bajko v 3 dejanjih »V kraljestvu palčkov«, ki je nje pevskimi točkam napisal godbo tovariš Ivan Grban. Delo samo je torej zraslo izpod rok dveh naših tovarišev. Izvajala ga je mladina CM šol, naštudiralo pa učiteljstvo istih učnih zavodov. Torej vseskozi naše delo, ki je bil njega čisti dohodek namenjen vojnopomožnim svrham.

Josip Ribičič je že znan našem občinstvu po svojih mladinskih spisih, ki jih preveva dobro poznavanje otroške duše, otroškega pojmovanja, in ravno to velja tudi o njegovem »Kraljestvu palčkov«. — Učitelj, ki uči pripovedovaje, v sliki in priliki, uverjen, da ga bodo otroci umeli in si sami ustvarjali nadaljne pojme, ker jim njegove slike in prilike dajejo vso podlago zato. Okroo pojma »mamice« je nanizal z neprisiljeno, tupatam celo s precej žgoče sarkastično drastiko krive pojme o ljubezni, sreči in zakladu in je tako pokazal otroku tako čisto in jasno sliko prave ljubezni, prave sreče, pravega zaklada, da mora otrokova duša vzkipevati v ljubezni in sreči, da ima tak neprecenljiv zaklad, svojo »mamicco«. V tehničnem oziru bi bilo treba tupatam še nekoliko pile, zlasti v tretjem dejanju, kjer je premalo izražena tragika v zmoti palčkov, da jim je kraljica umrla. Tu je treba močnejših barv, drugače je končni zasmejujoči nastop vil nekoliko nepojmljiv. Sicer bi pa ta nastop tudi lahko popolnoma izostal. Krivda palčkov, ki so si želeli kraljice in so ji hoteli z vsemi mogočimi sredstvi pribaviti celo mamicco, po kateri je edino hrepenela, vendar ni tako velika, da bi jo bilo treba vrhu vsega še kaznovati z zasmehom, ki nikdar ni lep. Drugače pa je delce reš dobro. Dosti hitro, krepko se razvijajočega dejanja, ki ne utruja gledalca. Jezik lep in gladek, primerjen otroškemu mišljenju.

Pevske točke je uglašbil učitelj Ivan Grbec, mlad glasbeni talent, ki je pokazal tu, da se mu odpira lepa bodočnost na glasbenem polju. Najboljši točki se nam zdite »uspavanka« in pa »žalna koračnica«. Glasba je očitvidno komponirana za orkester, in zato tudi klavir in harmonij ne prihajata prav do veljave. Pri nedeljski uprizaritvi je bilo to še tem občutnejše, ker je bila dvorana naravnost nabito polna in je bilo občinstvo tako nemirno, da klavirja in harmonija skoraj ni bilo čuti. Vsekakor bi želeli slišati stvar z orkestrom, ako pa to ni mogoče, bi pa opozorili prireditelje na potrebo, da poskrbe za reditlje v dvorani, ki bi skrbeli za to, da bi bilo občinstvo nekoliko mirnejše. Kakor pa že rečeno, smo čutili tudi iz onega, kar smo čuli, da gre skladatelju vse priznanje na tej njegovi ustvaritvi.

Izvajalci v igri so bili nčenci in učence naših CM šol. Posameznih imen ne bo-

mo navajali, temveč pravimo splošno, da zaslužijo vsi najodkritosrčnejšo pohvalo, pa naj je že potem preskrbena mala »Anica« — palčkov nesojena kraljičica, ali pa izborna pevka »prva vila«, odločni in zapovedljivi »kralj«, nagajivi, pametni nespametni »norček«, ki je tudi prav ljubko zapel svojo pesemco o pečenki, silno moderno premišljajoča »svetovalca«, »vrtar«, »traže«, vse »vile« in »palčki«. Pra vpo-sebe naj pohvalimo zbor »vil«; no, pa tudi »palčki« so se dobro odrezali s svojo »Ura, bije«. Nastop vil je bil insceniran prav lepo; le v melodramu bi se nam zdelo slikovitejše, ko bi vile ne sedele nantleh, temveč tvorile žive skupine. V tretje mdejanju je treba tragiko — kakor smo omenili že glede besedila — tudi scenično izraziti veliko močneje. Kakor strela z jasnega b imoralo zadeti kralja in palčke spoznanje, da je kraljica mrtva, in nato slediti izbruh splošne žalosti, ki imej nanj-resničnejši izraz v »norčkovem« odhodu.

Tov. učiteljci Pavli Hočvarjevi, ki je urila otroke v igri, bodi šopek cvetic, ki o ga ji izročili, vaj majhen znak priznanja za njen trud, dočim pa naj ji bo lepi uspeh igre najlepša zahvala, prav tako kot tovarišu učitelju Mahkoti za glasbeno stran prireditve. Isto velja tudi za tovarišico učiteljico Kersnikovo, ki je izurila »vile« za njihov nastop, tov. učiteljema Waschtetu in Petrovcu pri klavirju, oz. harmoniju, tov. učiteljici Hartmanovi ter tov. učiteljem Engelmanu, Katniku in Ribičiču, ki so skrbeli za ureditev odra in drugo.

Kakor smo že rekli, je bila dvorana nabito polna, da jo je bilo veselje gledati; posebno tedaj, ko je ob sviranju cesarske pesmi, s katero se je pričela prireditve, vse stalo. Toliko ljudi že dolgo časa ni videlo naše gledališče. Občinstvo je posamezne točke kar najživahneje odobraval, in videti je bilo, da je v resnici uživalo, gledajoč dogodke na odru.

Zaključujoč poročilo o tej izborni uspeli prireditvi, naj rečemo le še eno: slovenski Trst je lahko ponosen na svoje CM šole, na svoje CM učiteljstvo, ki ne šteti ne z delom ne s trudom, da pokaže svetu, da smemo mi tržaški Slovenci, da sme naša velika, dobra mati Slovenija z zaupanjem gledati v bodočnost svoje slovenske mladine ob sinji Adriji, v svojo bodočnost!

—t— **Doprsni kip cesarice Elizabete** so 10. t. m. ob navzočnosti najvišjih civilnih in šolskih dostojanstvenikov odkrili na vrtu dekljiške ljudske in meščanske šole v ulici Madonna del Mare v Trstu, ki nosi ime nezabne pokojne cesarice.

—t— **Pevska-glasbena prireditve,** ki jo je priredila slovenska ljudska šola v Vrdeli pri Sv. Ivanu v nedeljo 12. junija v korist »Rdečemu križu« (skladu za vdove in sirote), se je v vsakem pogledu izvajala tako izborna, da dela res čast svetoivanski šoli. Človek bi res ne pričakoval, da se more v takih časih, ko je pouk zaradi razmer precej nereden, prirediti kaj tako srečnega. Seveda je bilo treba mnogo,

mного truda, ali vztrajnost svetoivanskih učiteljev in učiteljic je premagala vse ovire. Dijaški orkester je izvajal pod vodstvom učitelja Požarja vse točke tako precizno, da smo bili prav iznenadeni. Petje je vodil učitelj Trobec z njemu lastno skrbjo in vztrajnostjo. Petje je bilo lepo ubrano in, kolikor se pač da s takim materialom, dobro niansirano. Občinstvu je jako ugajalo, osobito pa »Dolenjska«, ki so jo morali ponoviti na obče zahtevanje vkljub dolgemu programu. Vse lepe zebre v slavospevu »Habsburški rod« so peli učenci prav lepo, dasi so nekateri teh zborov zaradi visoke leže precej težko izvedljivji. Stokovo »Boj za dom« je deklamirala učenka Veronika Mlačeva z občutkom in pravim poudarkom. Ravnotako Pagliaruzzijevo »Snidenje«, ki ga je deklamirala Vida Godina, in deklamacije iz slavospeva »Habsburški rod« so bile dobro naštudirane. — Mnogo veselosti je vzbudil v nas znani neznanec, ki je spisal in uglašbil kuplet »Rad bi šel tja na bojišče«. Pel ga je Ivan Kocjančič, da smo ga prav občudovali. V raznih variacijah si malček želi na bojišče, a ker je »majhen le možak, ne more biti vojak«, sedeti mora v šoli na trdih klopih, doma pa jesti polento in pomagati materi lupiti krompir. Naposled ugane modro, da »prepozno prišel sem na svet«! Menimo, da je bil tudi materialni uspeh povoljen, saj je bil obširni vrt »Nar. doma« poln. Med posetniki koncerta smo videli poleg svetoivanskega župnika in kaplana deželnega šolskega nadzornika Matejčiča in okrajnega šolskega nadzornika Nekermana.

—t— **Dvorazredni zasebni slovenski trgovski šoli v Trstu** je minister za uk in bogočastje podelil pravico javnosti za šolsko leto 1915/16.